

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор

з науково-методичної та

навчальної роботи

_____ О.Б. Жильцов

« ____ » _____ 20 ____ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія і теорія дизайну

Галузь знань 0202 «Мистецтво»

Напрямок підготовки 6.020207 «Дизайн»

Освітній рівень – перший (бакалаврський)

Інститут мистецтв

2015-2016 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи

Таранник А. О.

Робоча програма **Історія і теорія дизайну** для студентів галузі знань 0202 «Мистецтво», напряму підготовки 6.020207 «Дизайн».

Розробник: Коновалова Ольга Володимирівна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв

Протокол від «__» 2015 року №__

Завідувач кафедри образотворчого мистецтва _____ Ю.В. Романенкова

© _____, 2015 рік

© _____, 2015 рік

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
I. Опис предмета навчальної дисципліни	5
II. Тематичний план навчальної дисципліни	6
III. Програма курсу.....	7
Змістовий модуль I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДИЗАЙНУ.	
Змістовий модуль II. РОЗВИТОК ДИЗАЙНУ КРАЇН ЄВРОПИ та США.	
Змістовий модуль III. РОЗВИТОК ДИЗАЙНУ СКАНДИНАВСЬКИХ ДЕРЖАВ, ЯПОНІЇ, УКРАЇНИ.	
Змістовий модуль IV. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ПЛАКАТУ	
IV. Навчально-методична картка дисципліни	19
V. Завдання для самостійної роботи	21
VI. Індивідуальна науково-дослідна робота.....	23
VII. Система поточного та підсумкового контролю	26
VIII. Методи навчання	28
IX. Методичне забезпечення курсу	29
X. Рекомендована література.....	30
XI. Інформаційні ресурси.....	31
XII. Питання до екзамену.....	31

Пояснювальна записка

Програма курсу «Історія та теорія дизайну» спрямована на формування у студентів базових знань з історії розвитку зарубіжного та вітчизняного дизайну, ознайомлення з творчістю провідних майстрів, фаховий аналіз об'єктів світового рівня, оволодіння професійною термінологією; використання набутих знань у практичній діяльності та з метою прогнозування тенденцій розвитку сучасного дизайну.

Метою вивчення курсу “Історія та теорія дизайну” є засвоєння студентами знань з історії розвитку дизайну, формування системи знань про формування та розвиток основних стильових тенденцій у галузі промислового та графічного дизайну, про національні особливості проектної культури в галузі промислового та графічного дизайну, діяльність видатних майстрів.

Студенти повинні знати:

- сутність фундаментальних понять та категорій дизайну;
- основні тенденції розвитку світового та вітчизняного дизайну; історичний розвиток світового дизайну;
- теоретичні концепції дизайнерської діяльності;
- особливості творчості видатних дизайнерів;
- основні критерії естетичної цінності продукту дизайн-діяльності;

Студенти мають уміти:

- орієнтуватися в сучасних творчих тенденціях розвитку дизайну;
- аналізувати і оцінювати дизайнерські вироби;
- володіти професійною термінологією;
- пояснювати, узагальнювати і критично оцінювати діяльність зарубіжних та вітчизняних дизайнерів та дизайнерських об'єднань.

Структура програми навчальної дисципліни

I. Опис предмета навчальної дисципліни

Курс:	Напрямок, підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>5 кредитів.</i></p> <p>Кількість змістових модулів: <i>4 модулі.</i></p> <p>Загальна кількість годин: <i>180 год.</i></p>	<p>Шифр та назва галузі: <i>0202 Мистецтво</i></p> <p>Шифр та назва напрямку підготовки <i>6.020207 «Дизайн»</i></p> <p>Освітній рівень: <i>перший (бакалаврський).</i></p>	<p>Нормативна.</p> <p>Рік підготовки – <i>3.</i></p> <p>Семестр – <i>5-6.</i></p> <p>Аудиторні заняття: <i>56 год.</i></p> <p>З них: кількість лекцій: <i>28 год.;</i> семінарських занять: <i>28 год.</i></p> <p>Самостійна робота: <i>80 год.</i></p> <p>Види контролю: модульний контроль – <i>8 год.</i> Семестровий контроль – <i>Залік – 5 сем</i> Екзамен – <i>6 сем. 36 год.</i></p>

II. Тематичний план навчальної дисципліни

№ з/п	Назви тем	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Семинарських	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Модульний контроль
5 семестр								
Змістовий модуль I. Теоретичні засади дизайну								
1.	Вступ. Основні теоретичні категорії та поняття дизайну.	8	2	2	-	-	6	
2.	Аналіз дизайну промислового об'єкта.	10	2	-	2	-	6	2
Змістовий модуль II. Розвиток дизайну країн Європи та США								
3.	Розвиток дизайну Англії.	10	4	2	2	-	6	
4.	Розвиток дизайну Німеччини.	10	4	2	2	-	6	
5.	Розвиток дизайну Італії.	8	4	2	2	-	4	
6.	Розвиток дизайну Франції.	8	4	2	2	-	4	
7.	Розвиток дизайну Росії.	8	4	2	2	-	4	
8.	Розвиток дизайну США	10	4	2	2	-	4	2
	Всього за семестр	72	28	14	14	-	40	4
6 семестр								
Змістовий модуль III. Розвиток дизайну Скандинавських держав, Японії, України								
9.	Розвиток дизайну Скандинавських держав.	12	4	2	2	-	8	
10.	Розвиток дизайну Японії.	10	4	2	2	-	6	
11.	Розвиток дизайну України	12	4	2	2	-	6	2
	Разом	32	12	6	6	-	20	
Змістовий модуль IV. Історія розвитку плакату								
12.	Плакат. Розвиток від витоків до XIX ст.	10	4	2	2	-	6	
13.	Розвиток плакату в XIX ст.	10	4	2	2	-	6	
14.	Розвиток плакату в XX ст.	8	4	2	2	-	4	
15.	Розвиток плакату України у XX ст.	10	4	2	2	-	4	2
	<i>Екзамен</i>							36
	Разом	38	16	8	8	-	20	
	Всього за семестр	72	28	14	14	-	40	4
	Всього за навчальний рік	180	56	28	28	-	80	8/36

III. Програма

Змістовий модуль I. Розвиток дизайну країн Європи та США

Тема 1. Вступ. Основні теоретичні категорії та поняття дизайну (2 год.)

Вступ до дисципліни. Термін „дизайн” від епохи Відродження до сьогодення. Сміслові складові терміну: декоративна, проектна, драматична. Сучасне розуміння терміну як поєднання художньої та інженерно-конструкторської діяльності.

Чотири теорії щодо виникнення дизайнерської професії.: перші теоретичні концепції дизайну в ХІХ ст.; поява художників у виробництві на початку ХХ ст.; формування перших навчальних закладів по підготовці фахівців нової професії (Баухауз, ВХУТЕМАС); перші дизайнерські фірми США.

Напрямки дизайнерської діяльності: варіанти інтерпретації. Основні складові аналізу об'єкта дизайну. Складові форми (функція, матеріал, структура, конструкція) та інші формальні засоби: лінія, колір, світло-тінь, фактура, текстура. Семантичні засоби створення дизайнерського виробу: концепція, метафора, символ, атрибут, алегорія, емблема.

Основні поняття: Прикраса, проект, план, предметно-просторове середовище, стихійний або протодизайн, декоративно-прикладне мистецтво, проектно-художня діяльність, арт-дизайн, формальні засоби, конструкція, функція, структура, архітектоніка, лінія, фактура, текстура, семантика, ідея, образ, концепція, метафора, символ, атрибут, алегорія.

Тема 2. Передумови виникнення дизайну. Проблеми розвитку предметного середовища у ХІХ ст. (2 год.)

Семінарське заняття 1.

Питання для обговорення:

1. Промисловий переворот ХІХ ст.
2. Промислові виставки ХІХ ст. та їх вклад у розвиток дизайну.
3. Перші теорії розвитку предметно-просторового середовища: Дж. Р'юскін, Г. Земпер.

Тема 3. Розвиток дизайну Англії (2 год.)

Характерні риси та особливості дизайну Англії. Виявлення конструкції та символізація рішень. Фактори, які вплинули на формування дизайну. Промислова революція XVIII ст. Перші промислові виставки середини XIX ст. Теорія та практика У. Морріса. Творчість Чарльза Макінтоша як складова стилю модерн.

Дизайн 30-х-60-х років: теорії Герберта Ріда, діяльність Едуардо Паолоцці та Аллена Джонса. Дизайн Англії на сучасному етапі: Норман Фостер, Рон Арад, Росс Лавгроув. Провідні дизайнери-модельєри: М. Куант, В. Вествуд, О. МакКуїн.

Основні поняття: Символізація рішень, модерн, школа Глазго, хай-тек, „розумний будинок”, індустріальний та біонічний хай-тек, постіндустріальний дизайн, органічний дизайн.

Семінарське заняття 2. Стилi поп-арт i хай-тек. Витоки, розвиток, характерні риси та провідні майстри. (2 год.)

Питання для обговорення:

1. Витоки стилю поп-арт. Зв'язок із історичними подіями та науковими відкриттями. Характерні риси стилю.
2. Творча діяльність Едуардо Паолоцци та Аллена Джонса.
3. Витоки стилю хай-тек. Техічні та технологічні передумови формування стилю.

Тема 4. Розвиток дизайну Німеччини (2 год.)

Особливості формування дизайну Німеччини. Розвиток промисловості та теоретичні засади формування предметно-просторового середовища у XIX – на початку XX ст.: А. Лоос.

Предметний комплекс М.Тонета. Соціально-культурна ситуація, що сприяла проектуванню та впровадженню віденських меблів. Особливості конструкції та комплектації, організація спілування.

Мюнхенський “Веркбунд” (1907-1934): причини заснування, провідні ідеї. Головна вимога – позбутися архаїки і створити споживчі товари, що відповідають часу. Підвищення якості промислової продукції. Створення форм, що не мають аналогій в оточуючій природі.

Пітер Беренс як засновник сучасного промислового дизайну. Створення фірмового стилю електротехнічної компанії „AEG”. Організація повного циклу виробничої, торгової та споживацької сфер.

Баухауз (1919–1933) – новий тип художньо-технічної школи. Концепція єдності виробничого й художнього навчання. Особливості навчального процесу: наукове обґрунтування професійних методів аналізу й раціонального формотворення з урахуванням пластичної виразності архітектурної форми. Провідні викладачі (В. Гроппіус, М. Брейер, І. Іттен, В. Кандинський, Міс ван дер Рое) та їх принципи навчання.

Основні поняття: промислове виробництво, проблема естетичності машинних форм, “Веркбунд”, стандартизація, індустріальне формотворення, фірмовий стиль, Баухауз, неопластицизм.

Семінарське заняття 3. Голандська група „Стиль”, її художньо-теоретичні принципи та вплив на діяльність Баухаузу (2 год.)

Питання для обговорення:

1. Піт Мондріан. Творча біографія та формування нових ідей.
2. Створення групи „Стиль” та її художньо-теоретичні принципи.
3. Творча діяльність Тео ван Дусбурга.
4. Ідеї групи „Стиль” у Баухаузі.
5. Творча діяльність Геррита Рітвельда.

Лекція 5. Розвиток дизайну Італії (2 год.)

Особливості формування дизайну Італії. Відсутність загально-національної виробничо-економічної системи індустріального типу у зв’язку з історичним

розвитком. Традиції ремісничого та напівремесничого дрібного виробництва, зокрема меблів, посуду, тканин, взуття.

Характерні риси італійської проектної культури. Відсутність вузької спеціалізації як частина національної традиції (ренесансного універсализму). Характерний принцип співвідношення форми та функції: форма йде за функцією, але виражає не функцію, а стиль, дух епохи, тобто є символічною.

Два домінуючі напрямки в дизайні Італії: раціоналізм (зв'язок із класичною традицією та вплив Баухаузу) та постмодернізм.

Діяльність меблевої фірми „Берніні” та роботи Джо Коломбо (1930-1971). Компанія „Ultramobile” та розповсюдження ідей функціоналізму. Розвиток дизайну 80-х років. Студія „Мемфіс”: провідні ідеї щодо планування нового середовища. Творча діяльність Етторе Соттсасса (нар. 1917).

Видатні майстри меблевого дизайну: П'єро Форназетті (1913-1988), Гаetano Песке (Пеше) (нар. 1939), Деніс Сантакьяра (нар. 1951).

Основні поняття: бідне мистецтво, раціоналізм, функціоналізм, постмодернізм, різьба, цитування, мінімалізм, студія „Мемфіс”, сенсуальний дизайн.

Семінарське заняття 4. Феномен сучасного італійського дизайну (2 год.)

Питання для обговорення:

1. Творча діяльність провідних дизайнерів сучасності – Мауро Ліппаріні (нар. 1957), Массімо Йоза Гіні (нар. 1959), Паола Навоне (нар. 1949).

Лекція 6. Розвиток дизайну Франції (2 год.)

Передумови виникнення дизайну Франції. Два культурно-історичних джерела формування дизайну: раціоналізм (філософія просвітницького класицизму XVIII ст.) та сенсуалізм (гедонізм рококо XVIII ст.).

Напрямки розвитку дизайну Франції XX ст.: функціоналізм та арт деко.

Творча діяльність Ле Корбюзьє (Шарль Едуард Жаннере, 1887-1965). Головні архітектурні ідеї (п'ять принципів проектування) та їх зв'язок із формуванням інтер'єру („будинок – машина для житла”).

Арт деко: синтез сучасних та етнічних елементів. Творчість провідних майстрів стилю: Пьер Шаро (1883-1950), Андре Леон Арбюс (1903-1969), Ейлін Грей. Творча діяльність дизайнера „різдвяних подарунків” Філіпа Старка (нар. 1949).

Основні поняття: раціоналізм, Просвітницький класицизм, сенсуалізм, рококо, функціоналізм, стандартизація, „модульор”, арт деко.

Семінарське заняття 5. Творча діяльність провідних дизайнерів-модельєрів як відображення особливостей дизайну Франції (2 год.)

Питання для обговорення:

1. Характерні риси формування дизайну одягу Франції в першій половині ХХ ст.
2. Стиль „ню лук” Крістіана Діора.
3. Творча діяльність Пако Раббана, Ів Сен Лорана, Джанні Версаче, Джорджо Армани.

Лекція 7. Розвиток дизайну Росії (2 год.)

Етапи розвитку дизайну Росії, вплив соціально-історичних умов.

Зародження дизайну в 20-х роках ХХ ст. Стрімкий ривок лівих художніх течій. Вплив техніки на повсякденне життя широких верств населення. Теорія „виробничного мистецтва”. Дві концепції формоутворення: конструктивізм та супрематизм.

Перша школа дизайну – ВХУТЕМАС: аналіз і експериментальне вивчення особливостей архітектурних форм і закономірностей композиції. Педагогічна практика В. Кандинського. Особливості теорії та практики конструктивізму. Дизайнерські проекти викладачів ВХУТЕМАСу: Олександра Родченка, Володимира Татліна, Лазаря Лисицького.

Основні поняття: теорія “виробничного мистецтва”, ІНХУК, проліткульт,

агітаційно-масове мистецтво, конструктивізм, фотомонтаж, кіно-плакат, ВХУТЕМАС – ВХУТЕІН, супрематизм, архітектони, проуни.

Семінарське заняття 6. Супрематизм і конструктивізм як дві концепції формоутворення (2 год.)

Питання для обговорення:

1. Супрематизм К. Малевича. Формування та розвиток ідеї.
2. Конструктивізм та його теоретичне підґрунтя.
3. Втілення ідей супрематизму та конструктивізму у предметно-просторовому середовищі.

Лекція 8. Розвиток дизайну США (2 год.)

Фактори, що вплинули на розвиток дизайну: природні умови, еміграція, сформований національний характер (зацікавленість всім новим, американський прагматизм).

Характерні риси дизайну США: практичність, функціональність, постійний пошук та запозичення нового (технологій, матеріалів, тощо).

Два етапи американського дизайну. Розвиток предметно-просторового середовища у ХІХ ст.; кінець 20-х – середина 30-х років – поява перших дизайнерських об'єднань та формування обтічного стилю. Особливості розвитку промисловості США протягом ХІХ ст. Необхідність розвитку механізації для спрощення праці. Два напрямки в розвитку архітектури: Чикагська школа та органічна архітектура Френка Ллойда Райта (1869-1959).

Активний розвиток дизайну США після міжнародної виставки декоративних мистецтв у 1925 р. Економічна криза 1925 р., необхідність відновлення покупцяцької спроможності населення. Поява перших дизайнерських фірм.

Поява обтічного, аеродинамічного стилю. Творча діяльність видатних майстрів та формування комерційного дизайну. Уолтер Тіг (1883-1960), Раймонд Лоуї (1893-1986), Норман Белл Геддес (1893-1958).

Основні поняття: Чикагська школа, органічна архітектура, стайлінг, обтічний стиль, комерційний дизайн, деконструкція.

Семінарське заняття 7. Особливості дизайну США (2 год.)

Питання для обговорення:

1. Стайлінг як принцип формотворення в дизайні США.
2. Творча діяльність Генрі Дрейфуса, Дональда Дескі.

Змістовий модуль II. Розвиток дизайну Скандинавських держав, Японії, України

Лекція 9. Розвиток дизайну Скандинавських держав (2 год.)

Фактори, які вплинули на розвиток дизайну Фінляндії, Швеції, Данії: природно-кліматичні та соціально-історичні умови розвитку. Характерні риси скандинавського дизайну: економічність, використання природних матеріалів, лаконізм кольорової гами.

Визнання скандинавського дизайну в другій половині ХХ ст. Експозиція в Лондоні „Скандинавія за столом” та пересувні виставки по США.

Органічний стиль та його основні принципи: відмова від техніцизму та „холодної” технологічності, відмова від геометризму, пластичність, принцип цілісності – формотворення „із середини наружу”. Витоки органічного стилю в теорії американського архітектора Френка Ллойда Райта.

Творча діяльність провідних дизайнерів. Засновник сучасного скандинавського дизайну Гуннар Асплунд (Швеція, 1885-1940).

Фінляндія: Алвар Аалто (1898-1976), Ееро Саарінен (Фінляндія, США, 1910-1961), Ееро Аарніо (нар. 1934), Хейке Орвола (нар. 1943).

Данія: Арне Якобсен, Вернер Пантон (Данія, Швейцарія, 1926-1998).

Основні поняття: органічний дизайн, північний стиль, мінімалізм, простота, функціональність, технологічність, поетика світла.

Семінарське заняття 8. Синтез скандинавської архітектури та предметно-просторового середовища як втілення ідей органічного дизайну (2 год.)

Питання для обговорення:

1. Національні традиції предметно-просторового середовища Скандинавії.
2. Органічна архітектура: головні ідеї та принципи формотворення.
3. Творчість Ееро Саарінена.
4. Творчість Алвара Аалто.

Лекція 10. Розвиток дизайну Японії (2 год.)

Фактори, що вплинули на формування японського дизайну: національні традиції та потужний розвиток економіки в середині ХХ ст. Національна архітектура та предметно-просторове середовище як відображення традиційних релігійних та естетичних уявлень.

Розвиток дизайну після другої Світової війни. Японське „економічне диво”. Ставка на науково-технічний прогрес: електронізацію, автоматизацію труда, створення нових матеріалів. Набуття досвіду від американського промислового дизайну.

Характерні риси дизайну Японії: бережливе ставлення до національних традицій, доцільність та максимально проста форма, виявлення природної краси матеріалу.

Творча діяльність провідних майстрів інтер'єрного дизайну: Широ Курамата (1934-1991), Масанорі Умеда (нар. 1941), Тошиюкі Кіта (нар. 1942), Сорі Янагі.

Основні поняття: синтоїзм, саторі, камі, макото (істина), естетичні категорії: сабі, вабі, аваре, юген; татамі, модуль, сьодзі, фусума, футон (матрац), ірорі (відкритий очаг), котацу (стіл із внутрішнім підігрівом), тянсу (шкаф), хібаті (переносна жаровня), „економічне диво”.

Семінарське заняття 9. Творча діяльність видатних дизайнерів-модел'єрів Японії (2 год.)

Питання для обговорення:

1. Особливості традиційного японського костюму.
2. Синтез традицій та інновацій в діяльності сучасних дизайнерів.
3. Творчість Йоджи Ямамото.
4. Творчість Іссеї Міяке (нар. 1935), Рей Кавакубо (нар. 1942).

Лекція 11. Розвиток дизайну України (2 год.)

Протодизайн у вітчизняній культурі. Вплив природно-кліматичних, історичних факторів на формування проектно-художньої діяльності.

Провідні дизайнерські школи України. Історія виникнення та формування. Перші художньо-промислові школи: „Вільна Академія мистецтв” у Львові, школа М. Раєвської-Іванової у Харкові. Офіційне становлення українського дизайну. Провідні вищі навчальні заклади Києва, Харкова, Львова.

Дві тенденції розвитку – євростандарт та етнодизайн. Актуальність національних виставок у виявленні та формуванні національних чинників дизайну: Будівництво і архітектура, ЕКСПО, Примус-Україна. Проект „Мойдодир” дизайнерів Харкова. Учасники: Ю. Спасов, В. Морозюк, Д. Фоменко, А. Левітін, О. Старожилов, Ю. Погорільчук.

Конкурс ІНТЕРҀЕАR: проекти та переможці. Творчість дизайнерських об'єднань та майстрів: Юрія Ринтовта, Володимира Бондаренко (Харків), Олексія Шевчука (Київ).

Творча діяльність провідних дизайнерів-модельєрів України. Олександр Гапчук, Айна Гассе, Олексій Залевський, Оксана Караванська, Лілія Пустовіт.

Дизайн України в контексті розвитку світового дизайну. Головні проблеми та перспективи розвитку.

Основні поняття: художньо-промислові школи, конструктивізм, художнє конструювання, художньо-конструкторські бюро (СХКБ), ВНДІТЕ, Союз

дизайнерів СРСР, Спілка дизайнерів України, етнодизайн, інтер'єрний дизайн житлового середовища.

Семінарське заняття 10. Творча діяльність провідних дизайнерів України (2)

Питання для обговорення:

1. Аналіз творчості провідних українських дизайнерів (за особистим вибором студента).

Змістовий модуль III. Історія розвитку плакату

Лекція 12. Плакат. Розвиток від витоків по XIX ст. (2 год.)

Плакат і афіша як види графічного дизайну. Визначення, специфіка та головні характеристики. Грецька та римська античність як час виникнення протореклами й плакату. Античні альбоми. Поява друкованих афіш у Західній Європі в XVI – XVII ст.: „летючі листки” та „афіши”. Російський лубок XVII – XVIII ст.

Виникнення літографії та розвиток плакату у Франції в 60-ті роки XIX ст. Творчість Ж. Шере (1836-1932), Т. Стейнлейна. Стиль модерн і графічне мистецтво: плакати А. Тулуз-Лотрека (1864-1901) та А. Мухи.

Основні поняття: плакат, афіша, альбоми, гравюра, лубок, „летючі листки”, літографія, стиль модерн, шрифт „санс сериф”.

Семінарське заняття 11. Плакат Британії, Німеччини на межі XIX-XX століть (2 год.)

Питання для обговорення:

1. Творчість британських майстрів плакату. Джеймс Прайд (1866-1949), Уільям Ніколсон (1872-1949).
2. Плакат Німеччини: Лукіан Бернхард (1883-1972), Ханс Еррт (1838-1918), Людвіг Хохлвайн (1874-1949).

Лекція 13. Розвиток плакату в першій половині XX ст. (2 год.)

Головні стильові тенденції розвитку плакату. Німеччина: геометричний

стиль в плакатах Коломана Мозера, Герберт Байер (1900-1985) та створення шрифту без засічок („засечек” (рос.).

Політичний плакат початку ХХ століття. Америка: Алфред Літ (1882-1933), Джеймс Монтгомері Флегг (1877-1960).

Російський рекламний плакат 20-х років. Конструктивізм та супрематизм як дві тенденції формотворення. Фотомонтаж. Творча діяльність Олександра Родченка (1891-1956). Плакати Ель Лисицького (1890-1941). Кіноплакати братів Стенбергів.

Стиль ар деко в мистецтві плакату. Поява нових шрифтів. Пауль Реннер (Німеччина, 1878-1956) – шрифт „Футура”, Ерік Джилл (Англія, 1882-1940) – шрифт „Джилл Санс”. Розквіт плакату. Франція: А. Кассандр (1901-1968); Англія: Е. Макнайт Коффер (1890-1954), Том Первіс (1888-1951), Франк Ньюбулд (1887-1951); США: Норман Рокуелл (1894-1978).

Основні поняття: геометричний стиль, шрифт Universal, конструктивізм, супрематизм, фотомонтаж, кіноплакат, стиль ар деко.

Семінарське заняття 12. Головні стилістичні напрямки розвитку плакату першої половини ХХ ст. та аналіз творів відомих майстрів (2 год.)

Питання для обговорення:

1. Стиль модерн в плакаті. Особливості художньої мови.
2. Плакати Тулуз-Лотрека (1864-1901) та Альфонса Мухи.
3. Стиль ар деко та його відображення в плакатній графіці.

Лекція 14. Розвиток плакату в другій половині ХХ ст. (2 год.)

США: поява спеціальності „графічний дизайн” в 1950-х роках. Швейцарський стиль графіки: Макс Білл (1908-1988), Йозеф Мюллер Брокман, Армін Хофман (нар. 1920). Шрифт „Гельветика” 1958 р. Макса Міденгіра. Видатний американський шрифтовик Пол Ренд (1914-1996).

Розквіт кіноплакту США та Англії після другої світової війни. Творча діяльність Сола Басса: кіноафіші й титри у вигляді мініфільма. Титри Моріса Біндера у фільмі Яна Флемінга „Доктор Но” (1964) з Джеймсом Бондом. Афіші англійського театрального дизайнера Петера Стросфілда (1910-1980). Комічні титри Рональда Сірлі для фільма Пітера Селлерса „Рожева пантера” (1965).

Мистецтво постера 70-х років в Англії. Майкл Інглиш (нар. 1940) та Роджер Дін (нар. 1940).

Основні поняття: кіноафіша, титри, постер, комп'ютеризований шрифт.

Семінарське заняття 13. Розвиток плакату в ХХ ст. (2 год.)

Питання для обговорення:

1. Комп'ютеризація 80-х років та інновації у сфері графічного дизайну.
2. Вольфганг Вейнгарт, Ейпріл Грейман (нар. 1948), Зузана Ліко (нар. 1961) та Руді Вандерлас (нар. 1955).

Лекція 15. Розвиток плакату України. Головні етапи, стилістичні напрямки, провідні майстри та їх твори (2 год.)

Плакат першої половини ХХ ст. Творчість видатного майстра Г. Нарбути. Ідеологічна спрямованість та художня мова плакату 50-60 років. Розвиток соціального плакату 70-80-х років. Розвиток плакату незалежної України.

Основні поняття: гравіровка, офорт, літографія, конструктивізм, „буржуазна” упаковка, уніфікація дизайну, масовий тираж.

Семінарське заняття 14. Сучасний стан та проблеми розвитку плакату незалежної України (2 год.)

План заняття:

1. Національні традиції та їх відображення в графічному дизайні. Питання етнодизайну.
2. Актуалізація соціального плакату.
3. Гумор, іронія та сарказм у плакаті. Питання агресивного плакату.

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Історія та теорія дизайну»

Разом: 180 год., лекції – 28 год., семінарські заняття – 28 год.,
самостійна робота – 80 год., підсумковий контроль – 8 год., екзамен – 36 год.

5 семестр III курс

Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II					
Назва модуля	Теоретичні засади дизайну			Розвиток дизайну країн Європи та США					
Кількість балів за модуль	47			127					
Лекції	1	2		3	4	5	6	7	8
Дати									
Теми лекцій	Вступ. Основні теоретичні категорії та поняття дизайну. (1 бал за відвідування)	----		Розвиток дизайну Англії. (1 бал за відвідування)	Розвиток дизайну Німеччини. (1 бал за відвідування)	Розвиток дизайну Італії. (1 бал за відвідування)	Розвиток дизайну Франції (1 бал за відвідування)	Розвиток дизайну Росії. (1 бал за відвідування)	Розвиток дизайну США. (1 бал за відвідування)
Теми семінарських занять	----	Аналіз дизайну промислового об'єкта (1 бал за відвідування, 10 – за роботу на семінарі)		Стилі поп-арт і хай-тек. Витоки, розвиток, характерні риси та провідні майстри (1 бал за відвідування, 10 – за роботу на семінарі)	Голандська група „Стиль”, її художньо-теоретичні принципи та вплив на діяльність Баухаузу. (1 бал за відвідування, 10 – за роботу на семінарі)	<i>Феномен сучасного дизайну Італії.</i> (1 бал за відвідування, 10 – за роботу на семінарі)	Творча діяльність провідних дизайнерів-модельєрів як відображення особливостей дизайну Франції. (1 бал за відвідування, 10 – за роботу на семінарі)	Супрематизм і конструктивізм як дві системи формотворення (1 бал за відвідування, 10 – за роб семінарі)	Особливості дизайну США (1 бал за відвідування, 10 – за роботу на семінарі)
Самостійна робота	(5 балів)	(5 балів)		(5 балів)	(5 балів)	(5 балів)	(5 балів)	(5 балів)	(5 балів)
ІНДЗ	30 балів								
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1. (25 балів)			Модульна контрольна робота 2. (25 балів)					
Підсумковий контроль	Залік 47+127+30=204 бали / 100 = 2,04 – коефіцієнт								

6 семестр III курс

Модулі	Змістовий модуль III			Змістовий модуль IV			
Назва модуля	Розвиток дизайну Скандинавських держав, Японії, України			Розвиток провідних напрямків графічного дизайну			
Кількість балів за модуль	76			93			
Лекції	9	10	11	12	13	14	15
Дати							
Теми лекцій	Розвиток дизайну Скандинавських держав. (1 бал за відвідування)	Розвиток дизайну Японії (1 бал за відвідування)	Розвиток дизайну України (1 бал за відвідування)	Плакат. Розвиток від витоків по XIX ст. (1 бал за відвідування)	Розвиток плакату в першій половині XX ст. (1 бал за відвідування)	Історія. Розвиток плакату в другій половині XX ст. (1 бал за відвідування)	Розвиток плакату України (1 бал за відвідування)
Теми семінарських занять	Синтез скандинавської архітектури та предметно-просторового середовища як втілення ідей органічного дизайну. (1 бал за відвідування, 10 – за роботу на семінарі)	Творча діяльність видатних дизайнерів-модел'єрів Японії. Синтез традицій та інновацій. (1 бал за відвідування, 10 – за роботу на семінарі)	Творча діяльність провідних дизайнерів України (1 бал за відвідування, 10 – за роботу на семінарі)	Творчість британських та німецьких майстрів плакату. (1 бал за відвідування, 10 – за роботу на семінарі)	Головні стилістичні напрямки розвитку плакату першої половини XX ст. та аналіз творів відомих майстрів. (1 бал за відвідування, 10 – за роботу на семінарі)	Розвиток плакату в XX ст. Комп'ютеризація. (1 бал за відвідування, 10 – за роботу на семінарі)	Сучасний стан та проблеми розвитку плакату незалежної України. (1 бал за відвідування, 10 – за роботу на семінарі)
Самостійна робота	(5 балів)	(5 балів)	(5 балів)	(5 балів)	(5 балів)	(5 балів)	(5 балів)
ІНДЗ	---			---			
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 3. (25 балів)			Модульна контрольна робота 4. (25 балів)			
Підсумковий контроль				(76+93 бали) / 60 = 2,8 – коефіцієнт Екзамен - 40 балів (40 %) 2,8*n+40=100 балів			

V. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль I.						
Теоретичні засади дизайну						
№ зп	Тема	Зміст завдання	Години на виконання, передбачені ТП	Література	Академічний контроль	Бали
1.	Основні теоретичні категорії та поняття дизайну	Письмовий аналіз дизайнерського виробу	6	[2], [3], [4], [9], [14], [16].	індивідуальне заняття	5
2.	Передумови виникнення дизайну. Проблеми розвитку предметного середовища.	Замалювати об'єкти предметного середовища у стилі модерн Вазу Емілія Галле (на вибір). Вазу Тіффані (на вибір). Мотив „удар біча”. Орнамент в стилі модерн (на вибір).	6	[2], [4], [5], [7], [8], [9], [14], [16].	Модульний контроль	5
Змістовий модуль II. Розвиток дизайну США та країн Європи						
№ зп	Тема	Зміст завдання	Години на виконання, передбачені ТП	Література	Академічний контроль	Бали
3.	Розвиток дизайну Англії.	Замалювати об'єкти Чарльза Ренні Макінтоша, Рона Арада, Роса Лавгроува.	6	[1], [2], [4], [5], [7] [8], [14].	Індивідуальне заняття	5
4.	Розвиток дизайну Німеччини.	Замалювати об'єкти Міхаеля Тонета, Марселя Брейєра, Інго Маурера	6	[1], [3], [4], [5], [14].	Індивідуальне заняття	5
5.	Розвиток дизайну Італії.	Замалювати об'єкти Еttore Сотсасса, Деніса Сантакьяри, Гаetano Пеше	4	[1], [3], [4], [5], [7], [8], [14].	Семінарське заняття	5
6.	Розвиток дизайну Франції	Замалювати об'єкти Ле Корбюзьє, Філіпа Старка, Ейлін Грей	4	[1], [2], [3], [4], [5], [8], [14].	Семінарське заняття	5
7.	Розвиток дизайну Росії	Замалювати об'єкти К. Малевича, О. Татліна, М. Суєтіна	4	[5], [8], [9], [13], [14], [15].	Семінарське заняття	5

8.	Розвиток дизайну США	Замалювати об'єкти Н.Б. Геддеса, У. Тіга	4	[4], [10], [11].	Семінарське заняття	5
----	----------------------	--	---	------------------	---------------------	---

Змістовий модуль III.

Розвиток дизайну Скандинавських держав, Японії, України

Тема	Зміст завдання	Години на виконання, передбачені ТП	Література	Академічний контроль	Бали
Розвиток дизайну Скандинавських держав.	Замалювати об'єкти Алвара Аалто, Еєро Аарніо, Вернера Пантона	8	[1], [2], [3], [4], [5], [8], [14].	Семінарське заняття	5
Розвиток дизайну Японії	Замалювати об'єкти Широ Курамато, Сорі Янаго, Масанорі Умеда	6	[1], [2], [5], [6], [8].	індивідуальне заняття	5
Розвиток дизайну України	Замалювати об'єкти відомих дизайнерів	6	[1], [3], [4], [5], [8].	індивідуальне заняття	5

Змістовий модуль IV.

Історія розвитку плакату.

Тема	Зміст завдання	Години на виконання, передбачені ТП	Література	Академічний контроль	Бали
Плакат. Розвиток від витоків по XIX ст.	Письмовий аналіз плакатів Анрі Тулуз-Лотрека	6	[4], [5], [7], [11], [13], [14].	індивідуальне заняття	5
Розвиток плакату в XIX ст.	Письмовий аналіз плакатів Альфонса Мухи, Кассандра.	6	[1], [3], [4], [5], [7], [8], [11], [15].	Семінарське заняття	5
Розвиток плакату в XX ст.	Письмовий аналіз плакатів (за вибором)	4	[4], [5], [7], [8], [14].	Семінарське заняття	5
Розвиток плакату на Україні	Письмовий аналіз художніх особливостей плакату України	4	[4], [6], [7], [9].	індивідуальне заняття	5
ВСЬОГО		80			75

VI. Індивідуальна навчально-дослідна робота

(навчальний проект)

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Історія і теорія дизайну» – це вид науково-дослідної роботи студентами, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Орієнтовна структура ІНДЗ – науково-педагогічного дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел. Критерії оцінювання та шкалу оцінювання подано відповідно у таблиці

Критерії оцінювання ІНДЗ

(наукового дослідження у вигляді реферату)

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	4 бали
2.	Складання плану реферату	3 бали
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	10 балів
4.	Дотримання правил реферуванням наукових публікацій	3 бали

5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	7 бали
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	3 бали
Разом		30 балів

**Шкала оцінювання ІНДЗ
(наукового дослідження у вигляді реферату)**

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	26-30	Відмінно
Достатній	20-25	Добре
Середній	11-19	Задовільно
Низький	1-10	Незадовільно

Орієнтовна тематика реферативних досліджень з навчальної дисципліни «Історія і теорія дизайну»

1. Дизайн та художня культура. Краса та художній образ. Зміст та форма в дизайні.
2. Стиль та стилістика. Стиль та мода. Пошук стильової виразності форми.
3. Ергономіка та дизайн. Предмет, завдання, методи та засоби.
4. Дизайнер, його завдання, навички та особливості професійної діяльності.
5. Професійні і творчі організації дизайнерів в Україні та за кордоном.
6. Мета, завдання та принципи організації системи безперервної дизайн-освіти. Сучасний стан дизайн-освіти в Україні.
7. Витоки художньо-промислової освіти. Виникнення перших художньо-промислових шкіл в Німеччині.
8. Соціальні та функціональні вимоги до промислових виробів.
9. Проблеми художньої своєрідності дизайн-продукції. Фактор традицій національної художньої культури.
10. Дизайн і декоративно-прикладне мистецтво: проблема взаємодії.
11. Рух за оновлення мистецтва та ремесел у другій половині XIX століття та його вплив на формування дизайну. Вчення Д. Рьоскіна та У.Моріса.
12. Перша Всесвітня промислова виставка (м. Лондон, 1851 рік) як важливий етап у розвитку дизайну.
13. Стиль «модерн» в дизайні і архітектурі кінця XIX - початку XX століття.
14. Становлення дизайну в Росії. Виробниче мистецтво, конструктивізм, ВХУТЕМАС-ВХУТЕІН.
15. Діяльність піонерів російського дизайну О.Родченко, В.Татліна,

Є.Лисицького по створенню ВХУТЕМАСа-ВХУТЕІНа.

16. Вплив ідей кубізму на розвиток дизайну у першій половині ХХ століття.
17. Умови становлення дизайну на Україні.
18. Сучасний стан розвитку дизайну в Україні. Проблеми національного та глобалізаційного чинників проектування.
19. Основні принципи та особливості підготовки фахівців-дизайнерів в Україні. Школа Раєвської-Іванової в Харкові. Творчі та педагогічні концепції В. Єрмілова.
20. Реалізація принципів дизайну в творчому досвіді Івана Левинського.
21. Баугауз – школа нового типу. Основні етапи розвитку Баугауза (Веймар - Десау - Берлін).
22. Дизайн Італії. Своєрідність художньо-пластичної мови.
23. Дизайн Японії – специфіка школи і творчих підходів.
24. Становлення організованих форм дизайн-діяльності в США. Комерційний дизайн. Стайлінг.
25. Втілення національної своєрідності у дизайні Фінляндії.
26. Перші організації промислового дизайну. Веркбунд.
27. Зв'язки форми з функцією, конструкцією, матеріалом, технологією.
28. Естетична виразність форми. Засоби досягнення та критерії оцінки.
29. Композиція в дизайні. Види композиції. Досягнення єдності – основний закон композиції.
30. Об'ємно-просторова структура, тектоніка, поняття пластики форми, засоби розмірності.
31. Тенденції та напрямки розвитку сучасного дизайну.
32. Проблема форми в дизайні. Виявлення факторів та тенденції формоутворення – одне із завдань передпроектних досліджень.

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Історія Архітектури» студент може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ – 30 балів.

VII. Система поточного та підсумкового контролю.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю 5 семестр

№ п/п	Вид діяльності	Кільк. рейтингових балів	Одиниць	Всього
1.	Відвідування лекційних занять	1	7	7
2.	Відвідування семінарських занять	1	7	7
3.	Робота на семінарських заняттях	10	7	70
4.	Модульні контрольні роботи	25	2	50
5.	Самостійна робота	5	8	40
6.	Індивідуальна навчально-дослідницька робота	30	1	30
7.	Всього без урахування коефіцієнта			204
	Коефіцієнт		2,04	

6 семестр

№ п/п	Вид діяльності	Кільк. рейтингових балів	Одиниць	Всього
1.	Відвідування лекційних занять	1	7	7
2.	Відвідування семінарських занять	1	7	7
3.	Робота на семінарських заняттях	10	7	70
4.	Модульні контрольні роботи	25	2	50
5.	Самостійна робота	5	7	35
	Всього без урахування коефіцієнта			169
	Підсумковий рейтинговий бал з урахуванням коефіцієнта		169/:60=2,8	

5 семестр

Поточне тестування та самостійна робота	МК	ІНДЗ	Сума
---	----	------	------

Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2								100 2,04 – коефіціє нт
T1	T2		T3	T4	T5	T6	T7	T8			
6	16		17	17	17	17	17	17	50	30	

6 семестр

Поточне тестування та самостійна робота							МК		Екзамен	Сума
Змістовий модуль 3			Змістовий модуль 4						40	100
T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	50			
17	17	17	17	17	17	17	Коеф. 2,8			

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, реферат.
- **Комп'ютерний контроль:** тестові програми.

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Оцінка за шкалою ECTS			
Оцінка		Пояснення	
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в загальному правильне виконання з незначною кількістю помилок)
69-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-68		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)

35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

VIII. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint–презентація, навчальні фільми, віртуальні музеї), семінари.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація.

2) **За логікою передачі і сприймання навчальної інформації:** індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) **За ступенем самостійності мислення:** репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) **За ступенем керування навчальною діяльністю:** під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- 1) **Методи стимулювання інтересу до навчання:** навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

IX. Методичне забезпечення курсу

- ✓ навчальний посібник;
- ✓ опорний конспект лекцій;
- ✓ робоча навчальна програма;

- ✓ презентації до кожної лекції у форматі Power Point;
- ✓ картки-ілюстрації для екзамену.

X. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Даниленко В. Я. Дизайн. Підручник. – Харків: Видавництво ХДАДМ, 2003. – 320 с.
2. Коновалова О. В. Історія та теорія дизайну. Навчальний посібник. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013 – 112 с.
3. Ковешникова Н. А. Дизайн: история и теория : учеб. пособие. – М.: Омега-Л, 2007. – 224 с.
4. Михайлов С. М., Кулеева Л. М. Основы дизайна: Учебник. – М., 2002. – 240 с.
5. Дизайн та образотворче мистецтво: Словник. – Луцьк, 2000.
6. Основные термины дизайна. Краткий словарь-справочник. – М.: ВНИИТЭ, 1989.
7. Рунге В. Ф., Сеньковский В. В. Основы теории и методологии дизайна : учеб. пособие. – М., 2001. – 252 с.
8. Художественное проектирование : учебн. пособие. – Под ред. Б. В. Нешумова. – М. : Просвещение, 1979. – 174 с.

Додаткова:

1. Антонов Р. О., Щелкунов Д. П. Предистория футуродизайна. // Техническая эстетика, № 1, 1990. – с. 8-15.
2. Аалто Алвар. Архитектура и гуманизм. – М., 1978.
3. Аронов В. Р. Художественный авангард 20-х годов и современность. // Техническая эстетика, № 7, 1990. – с.1-3.
4. Аронов В. Р. Японский дизайн. Традиции и современность // Техническая эстетика, № 12, 1984.
5. Безлюдин Л. И. В мире дизайна. – Ташкент, 1990.
6. Гаджиев К.С. Американская нация: национальное самосознание и культура. – М., 1990.
7. Гропиус В. Границы архитектуры. – М.: Искусство, 1971. – 286 с.
8. Даниленко В. Дизайнерська освіта України у європейському контексті. // Вісник Львівської академії мистецтв. Спецвипуск. – Львів, 1999.
9. Жадова Л. Встречи с итальянскими дизайнерами. // Декоративное искусство СССР, № 9, 1972.
10. Земпер Г. Практическая эстетика. – М.: Искусство, 1970.
11. Де Фуско Р. Ле Корбюзье – дизайнер. – М., 1986.
12. Конструкция, форма, функция. Художественный образ в дизайне. – М.: ВНИИТЭ. Вып. 23, 1983.

13. Курьерова Г. Г. Модель итальянского дизайна. Проектно-поисковые концепции второй половины XX века. – М.: ВНИИТЭ, 1993.
14. Легенький Ю. Г. Дизайн: культурология та естетика. – К., 2000.
15. Малеванный О., Оглоблин В., Тынынка С. Теургический дизайн Юрия Рынтофта. // АСС. – 2000. № 5. –124-129.
16. Нельсон Дж. Проблемы дизайна. – М.: Искусство, 1971.
17. Папанек Виктор. Дизайн для реального мира / Пер. с английского. – М.: Издатель Д. Аронов, 2004. – 406 с.
18. Проблемы формализации средств художественной выразительности. Стиль. Фирменный стиль, стайлинг, мода./ Материалы конференции/. – М.: ВНИИТЭ, 1980.
19. Рунге В. Ф. О парадигмах отечественного дизайна. // Архитектура. Строительство. Дизайн., № 4, 2000.
20. Стародубцева Л. Архітектура постмодернізму: Історія. Теорія. Практика. – К.: Спалах, 1998.
21. Стерноу С. Ар деко. – Белфакс, 1997.
22. Хиллер Бивис. Стиль XX века. – М.: Слово, 2004. – 240 с.

XI. Інформаційні ресурси

1. www.fosterandpartners.com/ Норман Фостер
2. www.ronrad.co.uk/ Рон Арад
3. www.rosslovegrove.com Росс Лавгроув
4. <http://www.designstory.ru/designers/behrens/> Історія і теорія дизайну
5. <http://dsn.incub.ru/> Історія і теорія дизайну

XII. Питання до екзамену

з навчальної дисципліни «Історія і теорія дизайну»

1. Дати визначення терміну „дизайн” та пояснити умови його виникнення. Охарактеризувати основні напрямки сучасної дизайнерської діяльності.
2. Проаналізувати формальні та семантичні засоби створення дизайнерського виробу.
3. Проаналізувати дизайн Англії та передумови його розвитку у XVIII столітті. Охарактеризувати теоретичні концепції XIX ст. У. Моріса та Дж. Рьоскіна.
4. Проаналізувати творчість Ч. Макінтоша та Школи Глазго.

5. Проаналізувати стиль хай-тек у сучасному дизайні, його витоки та розвиток. Творча діяльність Нормана Фостера.
6. Проаналізувати органічний та постіндустріальний дизайн Англії та діяльність провідних майстрів.
7. Охарактеризувати особливості дизайну Німеччини; діяльність Мюнхенського Веркбунду та місце П.Бернса у формуванні дизайну.
8. Проаналізувати діяльність Баухаузу та визначити його місце в дизайнерській освіті.
9. Виявити особливості формування дизайну Італії та характерні риси італійської проектної культури.
10. Творча діяльність студій “Алхімія” та “Мемфіс”.
11. Проаналізувати творчу діяльність Еttore Соттсасса.
12. Проаналізувати особливості розвитку та характерні риси дизайну Франції.
13. Охарактеризувати стиль ар деко та фактори, що вплинули на його формування. Позначити діяльність провідних майстрів інтер'єрного дизайну.
14. Стиль ар деко в мистецтві плакату. Творчість А. Кассандра.
15. Проаналізувати творчу діяльність Ле Корбюз'є.
16. Проаналізувати творчу діяльність Філіпа Старка.
17. Визначити характерні риси дизайну США та фактори, що вплинули на його розвиток. Окреслити значення ХІХ століття в наступному розвитку дизайну держави.
18. Дати визначення обтічному стилю, стайлінгу і проаналізувати теоретичні концепції дизайну США.
19. Дати характеристику діяльності видатних представників дизайну США.
20. Проаналізувати характерні риси дизайну Скандинавських держав та визначити фактори, які вплинули на його формування. Дати визначення органічному стилю.
21. Проаналізувати творчу діяльність провідних скандинавських дизайнерів.

22. Дати характеристику дизайну Японії та проаналізувати фактори, які вплинули на його формування. Розкрити особливості розвитку дизайну Японії в ХХ ст. Дати визначення терміну японське “економічне диво”.
23. Проаналізувати творчість видатних майстрів Японії в сфері меблевого дизайну.
24. Визначити особливості зародження російського дизайну та соціокультурні джерела і пластичні особливості стилю конструктивізм.
25. Проаналізувати творчу діяльність Володимира Татліна.
26. Проаналізувати творчу діяльність Олександра Родченка.
27. Російський рекламний плакат 20-х років. Фотомонтаж. Кіноплакати братів Стенбергів.
28. Проаналізувати творчу діяльність К.Малевича. Охарактеризувати супрематизм як пошук нової стилістичної системи.
29. Визначити особливості розвитку дизайну на Україні та проаналізувати провідні дизайнерські осередки.
30. Охарактеризувати творчу діяльність провідних майстрів дизайну України.